לא היה שם סניפין. תימה לרבי יוסי מה הן קשותיו דקרא דלקמן (דף לז.) אמרינן קשותיו אלו הסניפין ומנקיותיו אלו הקניס ורש"י פירש בפי' חומש שנתלקו בהן חכמי ישראל ואית דאמרי איפכא ואוקמוה שתרגם מנקיותיו מכילתיה כמאן דאמר מנקיות אלו סניפין ולא מגינו מחלוקת זה בש"ס שלנו ומכילתיה נמי יש לגיסד לקניס נמי שגם [2] הם היו [3] קופיפין את הלחם ועוד דאי אסניפין הא כתיב (שמות כה) ומנקיותיו אשר יוסך בהן שמסככין בהן את הלחם שעל הלחם מסככין הקניס בין לחם לחבירתה והא דכתיב (במדבר ד) את קשות הנסך הכי קאמר סניפין של קניס המסככין את הלחם וכדפרישית לעיל שהסניפין מעמידין את הקניס **מסגרתו** [של שלחן] **מעמדת את הלחם.** משמע שא"ל העמדה אלא מלה התחתונה ולעיל פירשנו (דף לד:) [4]**לדברי האומר מסגרתו למטה היתה.** ברגלים אבל הדף העליון חלק היה משני צדדין ואין לו בית קיבול טבלא המתהפכת שיכולין להשתמש בצד זה כמו בצד זה שחלקה היא משני צדדין טומאה כשולחן של מקדש שהיה מקבל טומאה כדמפרש לקמן ואין טבלא [זו] כשאר פשוטי עץ משום דרחבה היא בית קיבולה ולדברי האומר למעלה היתה אי דמקבל טומאה משום דאית לה בית קבול ואינה מתהפכת וטבלא המתהפכת תיבעי לך דף לח.) טומאה מדאורייתא [5] ואין לו תוך בכלי שטף אלא בהגך דחזו למדרסות [6] אלא איתקש לשק היינו כמאן דאמר מסגרתו למעלה היתה דטבלא המתהפכת מיבעי לך אי נמי טבלא המתהפכת [7] בית לה תוך משיגת מחמת שהיא רחבה ולא מיקריא אין לו תוך כך פי' בקונטרס והא דאמר בפרק המוכר את הבית (ב"ב דף סו.) גבי דף של נחתומין דפשוטי כלי עץ [8] מדרבנן היינו כמאן דאמר מסגרתו למעלה היתה דמדרבנן טומאה ומדאורייתא תיבעי ולכל הפחות אפילו תמני לומר דמדאורייתא טהורה מדרבנן מיהא טמאה ומיקל שם ר' אליעזר משום דשמא מדאורייתא טהורה אי נמי הא שיגיא דלא כתבינא בש"כ בפרשה ויהי ביום השמיני וכלי עץ יכול אף הסולם [9] והקולב והאמות והמנורה ת"ל מכל כלי עץ [10] יכול שאני מוציא את השולחן ואת הטבלא והדולבקי ת"ל כל כלי ריבה ומה ראית לרבות אלו ולהוציא את אלו אחר שריבה הכתוב ומיעט ת"ל שק מה שק מיוחד שמשמש אדם ומשמש תשמישי אדם אף אני ארבה את השולחן ואת הטבלא והדולבקי שמשמש אדם ואת משמשי אדם ומוציא אני את הסולם שמשמש אדם ואינו משמש את משמשי אדם הקולב והאמותה והמנורה שמשמש את משמשי אדם ואינו משמש אדם ועל כרחך בשאין ראויין למדרס מיירי מדלא נקט מטה כסא ופסקל והוה ליה לרבויינהו נמי ממשכב [11] ובשאין להם בית קיבול [12] מדלא קאמר מה שק מיטלטל מלא וריקן ומיבעיא לן הכא אי דרשא גמורה היא לו או אסמכתא בעלמא משום דעל כרחין אפילו למ"ד מסגרתו למטה אע"פ שכל הדרשות צריכות להיות דת"כ לרבויי משמשי אדם ומשמש משמשי אדם והשולחן הטהור איצטריך לגמר שמגביהין אותו לעולי רגלים מ"מ לענין טבלא לאו דרשא גמורה היא דטבלא המתהפכת נפקא לן משולחן הטהור והשתא דף של נחתומין דפשיטא לן דהויא דרבנן אינה משמשת אדם ומשמשי אדם והא דמשמע בכל דוכתא דפשוטי כלי עץ אפילו טומאה דרבנן אין בהן כדמשמע בריש חולין (דף ג.) דקאמר עומת במוקדשין שבדק קרומית של קנה ושתו בה ועל כרחך בשעשאה כלי דעולה טעונה כלי וכפ' בכל מערבין (עירובין דף לא.) דקאמר דשקיל לה בפשוטי כלי עץ ובפרק כל הכלים (שבת קכג:) גבי קנה של זיתים דפריך בגמרא פשוטי כלי עץ הוא ובפ"ק דשבת (דף טז.) כלי עץ כלי זכוכית פשוטיהן טהורין אפילו מדרבנן דומיא דכלי זכוכית וסיککה בחיצין זכרים כשרה בפ"ק דסוכה (דף יב:) ואי מקבלי טומאה אפילו מדרבנן הוו פסילי לסיכון דאמר מר אפילו מטלניות שאין בהן שלש ואמילי פשתן פסולין אע"ג דלא הוו מקבלי טומאה כל הני לא דמו לדף אי נחתומין דחשיב רחבה כדית קיבול בשאר כלים ומאי דאמר אי דמהאי טעמא טמאה טבלא המתהפכת מדאורייתא למ"ד מסגרתו למטה ואי הוה מצי למימר דדף של נחתומין הוי כטבלא דמשמשת אדם ומשמשי אדם כ"ש דניחא טפי דלא דמי לכל הני דטהורין אפילו מדרבנן ורבינו שמואל פי' שם דההיא מסקנא לא קיימא ור"ת פי' דהיינו טעמא דטבלא המתהפכת לפי שיש לה בית קיבול למטה כמו שולחן לאמר מסגרתו למטה ועדיף טפי משאר פשוטי כלי עץ שאין להם בית קיבול כלל ואי אפשר להיות כן דלפירושו למ"ד מסגרתו למטה היתה המסגרת קבועה בשולחן ובפ"ק דסוכה (דף ה.) מוכח דברגלים היתה המסגרת ולא בשולחן דפריך וילף מזר דאמר מר זר כל שהוא ומשני דיין כלי מכלי ואין דיין כלי מהכשר כלי ופריך מסגרת נמי הכשר כלי הוא ומשני מסגרתו למטה היתה **בלי** עץ **העשוי לנחת הוא.** דמה שמסקנים אותו בסילוק מעשות אין זה עלעולו כיון דמקומו קבוע**לילוקן** בסידורו.[13] היינו לומר דאפילו דומה שבת דמצוי מקדש דלמ"ד אין אפילו דחיל שבת לא היה חס בשעת סידור**כאן** בציפוי שאינו עומד. הוה מצי לאקשויי משלחן דמשה לציפוי דעומד הוא ר' אי נמי (לא היה) מחובר בעץ אלא כעין מעשה חרוז דאמר בפרק בתרא דברכות [14] (דף נו) שלש חרוזות עשה בצלאל אחד של עץ ושנים של זהב ועוד יש בפרס [15] דעומד קרי כשהציפוי עב וחזק וראוי להשתמש עליו בפני עצמו אפילו כי שקלת ליה לעץ: כלי

והאיכא מסגרתו. דגובה טפח דכי מסדר לחם עלה הוי ט"ז טפחים: **למטה היתה.** ד' דפין רחבין טפח קבועים על לידיהן ולא על רחבן [1] כגובה[2] ד' רגלין של שלחן לד' רוחות והיה דף השלחן העליון מונח על אומן דפין כעין כסוי כסרוכה וטולו משם שלא היה קבוע עליהם: **פרקודי מפרקדא.** כעין פרקדן שלא היתה זקופה בשום אלא משופעת וטוטה כלפי מזן ואין הלחם סדור עליה: **דמסגרתו.** דאיכא דאמר מסגרתו למעלה היתה פרקודי הוה מפרקדא ולחם בגויה דשלחן הוה יתיב כדתניא ר' יוסי אומר לא היה שם סניפין אלא מסגרתו של שלחן מעמדת את הלחם אמרו לו [3]מסגרתו למטה היתה אמר ר' יוחנן לדברי האומר [4] מסגרתו למטה היתה טבלא המתהפכת טמאה לדברי האומר מסגרתו למעלה היתה טבלא המתהפכת תיבעי לך מכלל דשלחן בר קבולי טומאה הוא כלי עץ העשוי לנחת הוא וכל [5]אכלי עץ העשוי לנחת אין מקבל טומאה מאי טעמא [6]דומיא דשק בעינן מה [7]שק מטלטל מלא וריקן אף כל מטלטל מלא וריקן [8] שלחן נמי מטלטל מלא וריקן כדריש לקיש [9]דאמר ר"ל מאי דכתיב [1]על השלחן הטהור טהור מכלל [2] דאיכא טמא אלא מלמד שמגביהין אותו לעולי רגלים ומראין בו לחם ואומרי' להם ראו חיבתכם לפני המקום כדברי רבי יהושע בן לוי [3]דאמר רבי יהושע בן לוי גם גדול נעשה בלחם הפנים סילוקו כסידורו שנאמר [2]לשום לחם חם ביום הלקחו **ותיפוק לי משום** ציפוי מי לא [1]תנן [3]השלחן והדולבקי [4] שנפחתו או שחיפן בשייש ושייר בהן מקום הנחת כוסות טמאין רבי יהודה אומר [5] מקום הנחת חתיכות שייר אין לא שייר לא וכי תימא כאן בציפוי עומד כאן בציפוי שאינו עומד והא בעא מיניה ריש לקיש מרבי יוחנן בציפוי עומד או בציפוי שאינו עומד בשחיפה את לבזבזין ציפוי: **וכי תימא.** הא דלזלזין בתר ציפוי בציפוי עומד קבוע במסמרות ושלחן של קדש[6] לאו עומד הוא: **והא בעא מיניה כו'.** הא דשלחן ודולבקי דלזלזין בתר ציפוי בציפוי עומד או אפילו שאינו עומד: לבזבזין

והאיכא מסגרתו. דגובה טפח דכי מסדר לחם עלה הוי ט"ז טפחים: **למטה היתה.** ד' דפין רחבין טפח קבועים על לידיהן ולא על רחבן [1] כגובה[2] ד' רגלין של שלחן לד' רוחות והיה דף השלחן העליון מונח על אומן דפין כעין כסוי כסרוכה וטולו משם שלא היה קבוע עליהם: **פרקודי מפרקדא.** כעין פרקדן שלא היתה זקופה בשום אלא משופעת וטוטה כלפי מזן ואין הלחם סדור עליה: **דמסגרתו.** דאיכא דאמר מסגרתו למעלה היתה פרקודי הוה מפרקדא ולחם בגויה דשלחן הוה יתיב כדתניא ר' יוסי אומר לא היה שם סניפין אלא מסגרתו של שלחן מעמדת את הלחם אמרו לו [3]מסגרתו למטה היתה אמר ר' יוחנן לדברי האומר [4] מסגרתו למטה היתה טבלא המתהפכת טמאה לדברי האומר מסגרתו למעלה היתה טבלא המתהפכת תיבעי לך מכלל דשלחן בר קבולי טומאה הוא כלי עץ העשוי לנחת הוא וכל [5]אכלי עץ העשוי לנחת אין מקבל טומאה מאי טעמא [6]דומיא דשק בעינן מה [7]שק מטלטל מלא וריקן אף כל מטלטל מלא וריקן [8] שלחן נמי מטלטל מלא וריקן כדריש לקיש [9]דאמר ר"ל מאי דכתיב [1]על השלחן הטהור טהור מכלל [2] דאיכא טמא אלא מלמד שמגביהין אותו לעולי רגלים ומראין בו לחם ואומרי' להם ראו חיבתכם לפני המקום כדברי רבי יהושע בן לוי [3]דאמר רבי יהושע בן לוי גם גדול נעשה בלחם הפנים סילוקו כסידורו שנאמר [2]לשום לחם חם ביום הלקחו **ותיפוק לי משום** ציפוי מי לא [1]תנן [3]השלחן והדולבקי [4] שנפחתו או שחיפן בשייש ושייר בהן מקום הנחת כוסות טמאין רבי יהודה אומר [5] מקום הנחת חתיכות שייר אין לא שייר לא וכי תימא כאן בציפוי עומד כאן בציפוי שאינו עומד והא בעא מיניה ריש לקיש מרבי יוחנן בציפוי עומד או בציפוי שאינו עומד בשחיפה את לבזבזין

לא היה שם סניפין. תימה לרבי יוסי מה הן קשותיו דקרא דלקמן (דף לז.) אמרינן קשותיו אלו הסניפין ומנקיותיו אלו הקניס ורש"י פירש בפי' חומש שנתלקו בהן חכמי ישראל ואית דאמרי איפכא ואוקמוה שתרגם מנקיותיו מכילתיה כמאן דאמר מנקיות אלו סניפין ולא מגינו מחלוקת זה בש"ס שלנו ומכילתיה נמי יש לגיסד לקניס נמי שגם [2] הם היו [3] קופיפין את הלחם ועוד דאי אסניפין הא כתיב (שמות כה) ומנקיותיו אשר יוסך בהן שמסככין בהן את הלחם שעל הלחם מסככין הקניס בין לחם לחבירתה והא דכתיב (במדבר ד) את קשות הנסך הכי קאמר סניפין של קניס המסככין את הלחם וכדפרישית לעיל שהסניפין מעמידין את הקניס **מסגרתו** [של שלחן] **מעמדת את הלחם.** משמע שא"ל העמדה אלא מלה התחתונה ולעיל פירשנו (דף לד:) [4]**לדברי האומר מסגרתו למטה היתה.** ברגלים אבל הדף העליון חלק היה משני צדדין ואין לו בית קיבול טבלא המתהפכת שיכולין להשתמש בצד זה כמו בצד זה שחלקה היא משני צדדין טומאה כשולחן של מקדש שהיה מקבל טומאה כדמפרש לקמן ואין טבלא [זו] כשאר פשוטי עץ משום דרחבה היא בית קיבולה ולדברי האומר למעלה היתה אי דמקבל טומאה משום דאית לה בית קבול ואינה מתהפכת וטבלא המתהפכת תיבעי לך כך פירש בקונטרס והאי דף לח.) טומאה מדאורייתא [5] ואין לו תוך בכלי שטף אלא בהגך דחזו למדרסות [6] אלא איתקש לשק היינו כמאן דאמר מסגרתו למעלה היתה דטבלא המתהפכת מיבעי לך אי נמי טבלא המתהפכת [7] בית לה תוך משיגת מחמת שהיא רחבה ולא מיקריא אין לו תוך כך פי' בקונטרס והא דאמר בפרק המוכר את הבית (ב"ב דף סו.) גבי דף של נחתומין דפשוטי כלי עץ [8] מדרבנן היינו כמאן דאמר מסגרתו למעלה היתה דמדרבנן טומאה ומדאורייתא תיבעי ולכל הפחות אפילו תמני לומר דמדאורייתא טהורה מדרבנן מיהא טמאה ומיקל שם ר' אליעזר משום דשמא מדאורייתא טהורה אי נמי הא שיגיא דלא כתבינא בש"כ בפרשה ויהי ביום השמיני וכלי עץ יכול אף הסולם [9] והקולב והאמות והמנורה ת"ל מכל כלי עץ [10] יכול שאני מוציא את השולחן ואת הטבלא והדולבקי ת"ל כל כלי ריבה ומה ראית לרבות אלו ולהוציא את אלו אחר שריבה הכתוב ומיעט ת"ל שק מה שק מיוחד שמשמש אדם ומשמש תשמישי אדם אף אני ארבה את השולחן ואת הטבלא והדולבקי שמשמש אדם ואת משמשי אדם ומוציא אני את הסולם שמשמש אדם ואינו משמש את משמשי אדם הקולב והאמותה והמנורה שמשמש את משמשי אדם ואינו משמש אדם ועל כרחך בשאין ראויין למדרס מיירי מדלא נקט מטה כסא ופסקל והוה ליה לרבויינהו נמי ממשכב [11] ובשאין להם בית קיבול [12] מדלא קאמר מה שק מיטלטל מלא וריקן ומיבעיא לן הכא אי דרשא גמורה היא לו או אסמכתא בעלמא משום דעל כרחין אפילו למ"ד מסגרתו למטה אע"פ שכל הדרשות צריכות להיות דת"כ לרבויי משמשי אדם ומשמש משמשי אדם והשולחן הטהור איצטריך לגמר שמגביהין אותו לעולי רגלים מ"מ לענין טבלא לאו דרשא גמורה היא דטבלא המתהפכת נפקא לן משולחן הטהור והשתא דף של נחתומין דפשיטא לן דהויא דרבנן אינה משמשת אדם ומשמשי אדם והא דמשמע בכל דוכתא דפשוטי כלי עץ אפילו טומאה דרבנן אין בהן כדמשמע בריש חולין (דף ג.) דקאמר עומת במוקדשין שבדק קרומית של קנה ושתו בה ועל כרחך בשעשאה כלי דעולה טעונה כלי ובפ' בכל מערבין (עירובין דף לא.) דקאמר דשקיל לה בפשוטי כלי עץ ובפרק כל הכלים (שבת קכג:) גבי קנה של זיתים דפריך בגמרא פשוטי כלי עץ הוא ובפ"ק דשבת (דף טז.) כלי עץ כלי זכוכית פשוטיהן טהורין אפילו מדרבנן דומיא דכלי זכוכית וסיککה בחיצין זכרים כשרה בפ"ק דסוכה (דף יב:) ואי מקבלי טומאה אפילו מדרבנן הוו פסילי לסיכון דאמר מר אפילו מטלניות שאין בהן שלש ואמילי פשתן פסולין אע"ג דלא הוו מקבלי טומאה כל הני לא דמו לדף אי נחתומין דחשיב רחבה כדית קיבול בשאר כלים ומאי דאמר אי דמהאי טעמא טמאה טבלא המתהפכת מדאורייתא למ"ד מסגרתו למטה ואי הוה מצי למימר דדף של נחתומין הוי כטבלא דמשמשת אדם ומשמשי אדם כ"ש דניחא טפי דלא דמי לכל הני דטהורין אפילו מדרבנן ורבינו שמואל פי' שם דההיא מסקנא לא קיימא ור"ת פי' דהיינו טעמא דטבלא המתהפכת לפי שיש לה בית קיבול למטה כמו שולחן לאמר מסגרתו למטה ועדיף טפי משאר פשוטי כלי עץ שאין להם בית קיבול כלל ואי אפשר להיות כן דלפירושו למ"ד מסגרתו למטה היתה המסגרת קבועה בשולחן ובפ"ק דסוכה (דף ה.) מוכח דברגלים היתה המסגרת ולא בשולחן דפריך וילף מזר דאמר מר זר כל שהוא ומשני דיין כלי מכלי ואין דיין כלי מהכשר כלי ופריך מסגרת נמי הכשר כלי הוא ומשני מסגרתו למטה היתה **בלי** עץ **העשוי לנחת הוא.** דמה שמסקנים אותו בסילוק מעשות אין זה עלעולו כיון דמקומו קבו**עלילוקן** בסידורו.[13] היינו לומר דאמר מר אפילו מזוחה שבת דמצוי מקדש דלמ"ד אין אפילו דחיל שבת לא היה חס בשעת סידור**כאן** בציפוי שאינו עומד. הוה מצי לאקשויי משלחן דמשה לציפוי דעומד הוא ר' אי נמי (לא היה) מחובר בעץ אלא כעין מעשה חרוז דאמר בפרק בתרא דברכות [14] (דף נו) שלש חרוזות עשה בצלאל אחד של עץ ושנים של זהב ועוד יש בפרס [15] דעומד קרי כשהציפוי עב וחזק וראוי להשתמש עליו בפני עצמו אפילו כי שקלת ליה לעץ: כלי

תורה אור השלם

1. וְשַׂמְתָּ אוֹתָם שְׁתַּיִם מַעֲרֶכֹת שֵׁשׁ הַמַּעֲרֶכֶת עַל הַשֻּׁלְחָן הַטָּהֹר לִפְנֵי יְיָ׃

ויקרא כד ו

2. וְיִתֵּן לוֹ הַכֹּהֵן קֹדֶשׁ כִּי אֵלֶּה לֶחֶם שָׁם לֶחֶם כִּי אִם לֶחֶם הַפָּנִים הַמּוּסָרִים מִלִּפְנֵי יְיָ לְשׂוּם לֶחֶם חם בְּיוֹם הִלָּקְחוֹ׃

שמואל א כא ז

רבינו גרשום

והאיכא מסגרתו. דשלח והלחם מונח עליו הויא ט"ז טפחים: כמאן דאמר מסגרתו למטה היתה. בקרקעיתו של שלחן סמוך לארץ: פרקודי הוה מיפרקדא. מוטה לחוץ בשלחן: לדברי האומר מסגרתו למטה סמוך לארץ א"כ טבלא המתהפכת טמאה היא. משום דקים לן דשלחן הוה מקבל טומאה והיה סתום מכל עבריו כעין שידה שיש לה ד' דפנות דופן לכל צד עשוי כשלחן פשוט שאין לו בית קבול חוץ מלמטה: ואית דאמרי אפילו מלמטה [לא הוה לה בית קיבול] שהיה מונח ע"ג מסגרתו ולא היה המסגרת מחובר לשלחן: ולדברי האומר מסגרתו למעלה היתה. שהיה לו בית קבול ולא תפשוט מיניה טבלא המתהפכת: מכלל לדברי ר' יוחנן דשלחן בר קבולי טומאה: טהור מכלל שהוא מקבל טומאה. והאיך מקבל טומאה כלי עץ העשוי לנחת הוא אלא מלמד שמגביהין אותו ומיטלטל מלא וריקן הוא הילכך מקבל טומאה: אמאי איצטריך למימר האי נמי מיטלטל מלא וריקן משום הכי מטמא ותיפוק ליה דמטמא משום צפויו וליטמא מי לא תנן דהיעץ בטל לגבי צפוי אם הצפוי טהור הוי טהור (וחם הכיר) וה"ה אם טמא טמא: דולבקי. כעין שקורין פלדשקורו בלע"ז ואוכלין עליו: שנפחתו. ולא נפחתו בו כמוציא רמון: או שחיפן כולן בשיש. כלי גללים שאינן מקבלין טומאה: ושייר בהן. שלא חיפן כולן: במקום הנחת הכוסות טמאין. שהרי אותו מקום אינו מחופה: ר' יהודה אומר אם שייר מקום הנחת חתיכות בשר או לחם הוי שיור חשוב מטמא [6] שאין לו שיור לא מטמא משום דבטל הענ לגבי הצפוי: וכי תימא כאן בצפוי עומד הכא בשלחן ודולבקי צפוי עומד שלא שייר וקבוע במסמרים וכאן בשלחן של מקדש צפוי שאינו עומד הוא שאינו מסומר משום הכי לא בטל: והא בעא מיניה

[6] ל"ל שייר אין לא שייר לא מטמא וכו'.

שיטה מקובצת

[6] ל"ד מסגרתו למטה [בשפח] של שלחן [ברגליו סמוכין] לארץ א"כ טבלא המתהפכת טמאה היא משום [דדופן] לכל צד עשוי כשלחן פשוט שאין לו בית קיבול חוץ מלמטה והא"ד אפי' מלמטה שהיה מונח ע"ג מסגרתו [ולא היה] מחובר לשלחן. רגמ"ה: [2] תיבות שלחן נמי מטלטל מלא וריקן ס"א אינו: [3] מכלל שהוא טמא כלי עץ העשוי לנחת הוא: [4] שנפחתו ולא נפחתו כמוציא רמון: או שחיפן כולן שאין מקבלין טומאה. רגמ"ה: [5] מקום הנחת חתיכות בשראו לחם הוי שיעור חשוב. רגמ"ה: [6] בגובה ד' כו' והיה השלחן: [7] ואין דין: [8] וכל. מכאן עד סוף הדבור ס"א אינו: [9] לנחת הס"ד ותיבת שאין ל"ש: [10] שמגביהין אותו. על תיבת ואינה כתוב הגהה נ"ל והיינו: [11] מתכת וכלי מתכת לא אתקש: [12] בחזי למלאכתו: [13] היו סובלין: [14] מכל כל עץ ולא כל כלי עץ: [15] קיבול נמי מיירי: [16] כסידורו לענין שהיה רך ומה שאמר הפסוק חם ביום הלקחו לאו דוקא דלמ"ד אין אפייתו: [17] דעומד קרי חוס' חגיגה (דף כ"ו):

[1] מ"ר פ"ג מהל' כלים הלכה ח [וס"ו מהל' טומאת מת הלכה כז]:
[2] ב מי"ר פ"ו מהלכות כלים הלכה טו:

[3] סוכה ה., [4] [חגיגה כו: יומא כפ: מגילה כז:], [5] חגיגה כו: [שבת פב: קכג: בכורות לח.], [6] [יומא כפ.], [7] חגיגה כו: [נעיל כנו., [8] גז"ש, [9] כלים פרק כ"ב מ"ח [חגיגה כו:], [10] גי' ר"ק אלא בגזיה, [11] ל"ק, [12] וכל. ל"ק, [13] ל"ל מקדש, [14] עליהם היו מיימיס את הלחם. ל"ק, [15] [ל"ה דסמכי], [16] בחין לו. ל"ק, [17] מעוז הלוא. ל"ק, [18] כיס לה. ל"ק, [19] עמאה מדרכנן. ל"ק, [20] דהתם אלא כר"י דמקבלא ל"ק, [21] והקולב והאמותה. ל"ק, [22] [ומוכב כו' בית קיבול איירי מלגא. ל"ק], [23] מ"מ לא היה מחוכר בעץ אלא אעפה בלגלא דאמרינן בפ"ב דברכות. ל"ק, [24] [ל"ל יומא עב:].

לעזיי רש"י

פלדשטו"ר [פלדשטו"ל]. כיסא מתקפל.

מוסף רש"י

מסגרתו למטה היתה. מרגל לרגל היתה נמוכה בגלפסה דף השלחן מונח עליו (סוכה ה.). מסגרת. שפה כעין לגזוזין סביב השלחן (שם). מסגרת. מתרגומו גדנפא, ומחלון מכמי ישראל בדבר יש אומרים בעמלה היתה סביב לשולחן כמו לגזוזין שבשפת שלחן שריס, ויש אומרים למטה היתה מקוטעה מרגל לרגל בתרגום רוחות השולחן דף השולחן שוכב על אותה מסגרת (שמות כה, כה). כלי עץ העשוי לנחת. שאינו מיטלטל (יומא כא.) כלי העשוי לנחת במקום אחד הוא (חגיגה כו:). דומיא דשק בעינן. לענין טומאה הוקשו כלי עץ לשק דמטיב כל אחד יפול עליו מהם בטומאה יטמא מכל כלי עץ אי נגע אי עור אי שק (ויקרא יא) (שם) ואע"ג דשלחן מלוטה בזהב בעל ציפוי בעלמא דקריי לתמנא עץ (יומא שם). מה שק מיטלטל מלא וריקם. יצא העשוי לנחת ואינו מיטלטל מלא וריקם, יצא כלי עץ הממזיק מ' אמה בלא שכן כוריס ביצם אע"פ שמיטלטל ריקן אינו מיטלטל מלא אמה יטלטלנו מלא יצבר (חגיגה שם). על השלחן הטהור. שאמרתי שיהא טהור, מכלל שהוא ראוי לטומאה, והלא כלי עץ העשוי לנחת הוא (שם). מלמד שמגביהין אותו. ומראין אותו לחוץ (יומא שם) הלכך מיטלטל מלא וריקם הוא (לעיל כט.). סילוקו כסידורו. שפיוקין לשבת הבאה חם ביום סידורו (חגיגה שם). חם ביום הלקחו. משמע שמסתלקים היה חם ביום הלקחו (שם) שיהא חם ביום הלקחו מעל השלחן (חגיגה שם). ותיפוק לי. דמקבל טומאה ואפילו הוא עשוי לנחת מי לא תנן. דבתר ציפוי אזלינן משום ציפוי. שהוא מתכת דלכי מתכת לא אתקש לשק הדולבקי. כפה המתקפל ומטוטה עור או שחיפן בשייש. דשוב הוי ככלי אבנים שאין מקבלין טומאה ושייר בהן. מן הפחיתה או מן המיפוי מי המתת טיפות טהארין. שעדיין רואי למגלתמתו הלאשונה רבי יהודה אומר. צריך אף הנחת חתיכות לחם ובשר ואי לא לאו שולחן הוא, אלמא ציפויי מבטלו אפילו לחקלן וכל שכן לחמתיר. בציפוי שאינו עומד. שאינו מחוחק במסמרים (שם).

ח] **לבזבזין.** שפה סביב לשולחן והיא מסגרת: **וכי תימא עלי שיעין.** דשולחן חשיבי ולא בטלי ולא מקבלי טומאה אגב ציפוי אי לאו דמגביהין אותן: **לא שנו.** דגבי חיפן בשייס דאחלינן בתר ציפוי אלא בכלי עץ אכסלגוס דלא חשיב כמסמס: **מקצועיו לו.**

שהיה מרובע: שולחנו של אדם מכפר עליו. דנותן פרוסה מ״ב] לאורחים: **מנא הני מילי.** דעבדינן סניפין י]: **דפוסין.** שנערך וילוס ונאפה בהן כדאמר ברייס פירקין [לד.]: **קשותיו אלו סניפין.** מריבוייא דקרא. ליענא אחרינא שמקשה הלחם ומחזקו שלא ישבר ולא מפי השמועה (א): **מנקיותיו אלו הקניס.** שמנקין הלחם מעיפוש: **שמסככין בהן את הלחם.** שעל הלחם מסככין הקניס בין חלה לחבירתה: **לא סידור הקניס כו' ואי ס"ד סידור קניס דאורייתא.** כדמפקת לעיל: **אמאי לא דחי שבת.** יא] דאף על גב דאין שבות במקדש האי טלטול לאו משום שבות הוא אלא דמיחזי כבונה וסומר: **אפשר.** דלא דחי עלייהו שבת: **דטעמא מאי.** משום להו לקניס משום עיפוש: **בכי האי שיעורא.** ששומטן מערב שבת ערבית ולמחר בחלי היום מסלקן ומסדר אחריס בלא קניס ולמולאי שבת מסדר הקניס בכי האי שיעורא דהוי חלי יום לזו וחלי יום לזו) לא מיעפשה: **כדתניא.** דלמולאי שבת מסדר קניס ומגביה ראשה של חלה השניה ונותן שלשה קניס על התחתונה אחת מכאן ואחת מכאן ואחת באמצע וכן על השניה בין לחם ללחם: **ארבעה חלות.** אמצעיות לכל סדר וריכות שלשה קניס תחת כל אחת ואחת הרי י״ב קניס והעליונה אין צריך אלא שני קניס לפי שאין משוי עליה שיכבידנה על שלמטה הימנה: **על עהרו של שלחן.** יב] ולא מיעפש: **בציונויות.** של ששה טפחים. ולקמן [לח.] מפרש לה אמאי קרי לה ציונית משום דאיכא דבליכא ואיכא דטפיא: **חוץ ממזבח הזהב.** שהיה אמה על אמה והקרן של מזבח העולה שהיו לו לארבע פיותיו ארבע אמות של אמה גובה ואמה על אמה עודי ואותה אמה היתה באמה בת חמש טפחים ולקמן [ע״ב] מפרש לי דגובה לי דאורך ורוחב (ב): יג] **היסוד והסובב.** של מזבח העולה. וכולהו מפרש לקמן [שם]: **אמה בנין.** כגון חומת הבית ומזבח העולה: **אמה כליס.** אלון ושולחן ומזבח הזהב ו): (אמה וטופח על אותה אמה תהא צריך להוסיף טפח מ״ב] דהוה בת חמש שהשיריה טפח מאמה ציונית): **מדות המזבח.** מזבח העולה: **באמות אמה אמה וטופח.** באמות ציונויות יהא אמה אמה וטופח דאמותיו מ״ב] והן בשל חמש דהוא לה של ששה אמה וטופח בגלו:

ח) **לבזבזין.** אם לא שנא חיפה את לבזבזין ואמר ליה אלא שנא ציפוי עומד ולא שנא ציפוי שאינו עומד לא שנא חיפה את לבזבזין ולא שנא לא חיפה לבזבזין וכי תימא עצי שיטים חשיבי ולא בטלי הניחא לריש לקיש דאמר לא שנו אלא בכלי אכסלגוס הבאים ממדינת הים אבל כלי מסמס חשיבי ולא בטלי שפיר אלא לרבי יוחנן [2]דאמר כלי מסמס נמי בטלי מאי איכא למימר שאני שולחן דרחמנא קרייה עץ שנאמר [1]המזבח עץ שלש אמות גבוה ארכו שתים אמות [6]ומקצעות לו וארכו וקירותיו עץ וידבר אלי זה השולחן אשר לפני ה' [3]פתח במזבח וסיים בשולחן ר' יוחנן ור' אלעזר דאמרי תרוייהו בזמן שבית המקדש קיים מזבח מכפר על אדם ועכשיו שאין בית המקדש קיים שולחנו [3] של אדם מכפר עליו: ארבע סניפין של זהב היו שם [וכו']: מנא הני מילי אמר רב קטינא אמר קרא [2]ועשית קערותיו וכפותיו וקשותיו ומנקיותיו [3]קערותיו אלו דפוסין כפותיו אלו בזיכין קשותיו אלו סניפין ומנקיותיו אלו קנים אשר יסך בהן שמסככין בהן את הלחם מותיב רבא לא סידור הקנים ולא נטילתן דוחות את השבת ואי סלקא דעתך דאורייתא אמאי אין דוחות את השבת [3]הדר אמר רבא לאו מילתא הוא דאמרי [7]דתנן כלל אמר רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר לה לעשותה מערב שבת אינו דוחה את השבת והני נמי אפשר דלא דחי [3] שבת עלייהו טעמא מאי דלא ליעפש לחם [7] בכי האי שיעורא לא מיעפש כדתניא [7]כיצד [8] נכנס מערב שבת ושמטן ומניחן לארכו של שולחן [1] ומוצאי שבת נכנס מגביה ראשיה של חלה ומכנים קנה תחתיה וחוזר ומגביה ראשיה של חלה ומכנים קנה תחתיה [4]ארבעה חלות צריכות שלשה קנים העליונה אינה צריכה אלא שנים לפי שאין עליה משאוי התחתונה אינה צריכה כל עיקר לפי שמונחת על טהרו [1] של שולחן [9]תנן התם רבי מאיר אומר כל אמות שהיו במקדש ביצוניות חוץ ממזבח הזהב והקרן והסובב והיסוד רבי יהודה אומר [1]אמת בנין ששה טפחים ושל כלים חמשה אמר רבי יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו [3]ואלה מדות המזבח באמות אמה אמה וטופח וחיק

כלי אכסלגוס. שם מקום דבפרק דם חטאת (זבחים דף לד.) מייתי לה גבי עורות (א): **שאני שולחן דרחמנא קרייה עץ.** תימה דבסוף חומר בקודש (מגיגה דף כו:) תנן כל הכלים שהיו במקדש טעונין טבילה חוץ ממזבח הזהב והמזבח הנחושת מפני שהן כקרקע דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים מפני שהן מצועין ומפני גמרא ומכמים מטמאין מפני שהן מצועין והשתא מה בכך הא רחמנא קרייה נמי למזבח עץ דכתיב והמזבח עץ שלש אמות ועוד קשה דהכא משמע דציפוי לא בטל גבי שולחן ודוכבקי היכא דלא שייר כלום ולא לידע ליענא קאמר התם דחכמים לדברי רבי אליעזר קאמרי ליה מאי דעתיך דמטהרת להו מטעם קרקע ולא מטעם עץ משום דמצופין מבטל בטיל ציפויין בגייהו ויש לך לטהר מטעם עץ וי״ל דהא דכתיב המזבח עץ לאו למזבח קאי אלא כדמתרגם יונתן פתורא דלקבל מדבחא ואידך ליענא סבר דאפילו לא קאי מ״ מ אשולחן מ״מ מדאפקיה לשולחן בלשון מזבח שמע מינה דמזבח נמי בטל ציפויו כציפוי השולחן אי נמי הייגו טעמא דבטל ציפוי גייהו כדמפרש התם טעמא דמתניתין דלא בעי טבילה מזבח הנחשת דכתיב מזבח אדמה מזבח הזהב דכתיב המנורה והמזבחות מדאיתקיש מזבחות זו לזו:

המזבח עץ שלש אמות. אין שיעור זה לא למזבח ולא לשולחן ושמא זה היה גובהן של סניפין י): **שלחנו מכפר עליו.** דגדולה לגימא (סנהדרין דף כג.): כ) **לאורכו** של שולחן. על הרלפה היה מניחו לאורך השולחן דעל השולחן לא היה מקום פנוי ל) למדוד הקניס לאורכן: **קשותיו** אלו סניפין. לר' יוסי קשה מה ידרוש כדפרישית לעיל (דף לו: ושם ד"ה לא): **לא** סידור הקנים בו'. ולא על גב לחין שבות במקדש האי טלטול לאו משום שבות הוא אלא משום דמיחזי כבונה וסומר כך פירש בקונטרס ולא משמע כן ברש״י כל הכלים (שבת דף קכג: ושם) דאמר קניס קודם התרת כלים נשנו משמע דליכא אלא איסור בעלמא ואשכחן נמי שבות דאסרו במקדש כגון לינ העליון שמא יתקע גבר המונח בכ״ בתרא דעירובין (דף קנ. ושם): **תנן התם ר' מאיר אומר בו'.** משנה היא במסכת כלים פרק כל [כלי] בעלי בתים:

באמות אמה אמה וטופח. פירוש מ) מדת המזבח יהיה בתותן אמות שאמה ציונית תחזיק מהן אמה וטופח: וגבוה

בג א ב מיי' פ"ו מהל' כלים הלכה טו:
כד ג מיי' פ"ג מהלכות בית הבחירה הלכה ט:
כה ד מיי' פ"ה מהלכות אבל מכפר עליו. בהכנסת אורחים. הרגמ"ה: **ג)** דחי עלייהו שבת: **ד)** כיצד האי שיעורא בלילה וחצי יום שלא יהיו הקניס לא מיעפש. הרגמ"ה: **ה)** כיצד הוא עושה: **ו)** שלחן ובמוצאי: **ז)** טהרו גב השלחן שבמקדש היה של זהב ולא מעפש. הרגמ"ה: **ח)** לבזבויי: **ט)** פרוסה לעני הס"ד: **י)** סניפין וקנים הס"ד: **יא)** שבת ואע"ג: **יב)** שלחן דקרי: **יג)** והיסוד: **יד)** מכתיב אמה עד תיבת מדות בס"א הכל נמחק: **טו)** טפח דהיינו: **טז)** דאמותיו אמה וטפח:

כה ד מיי' פ"ה מהלכות אבל הלכה יא:
כו ו מיי' פ"ג מהלכות בית הבחירה הל' טו:
כז ו מיי' פ"ג מהלכות בית הבחירה הל' ו:

מוסף רש"י

לבזבזין. שפה לשלחן סביב. לא שנו. הך דקתני ציפוי מבטלו. אלא בכלי אכסלגוס. בעצי אכסלגוס שאינו חשוב כ"כ (חגיגה כב:). דרחמנא קרייה עץ. אף בסכוא מצופה שלחנו של אדם מכפר עליו. בהכנסת אורחין (שם כו: כז:). ר' מאיר אומר כל אמות שהיו במקדש וכו'. כל האמות שבמשכן בין בין של כלים בין של כנין היו נמדדות בציונית שהיא אמה בת שש עפמים והיא קרויה ציונית מפני שיש בת חמשה קטנה הימנה, והיא אמת יסוד וסובב ואמת הקרנות ואמת ריצוף של מזבח הפנימי כלאמר בנמנות מהאי קנא ואלה מדות המזבח באמות אמה אמה וטופח וגו' ויש גדולה הימנה אלו אלבע דמתניתין (דף פו.) שאי אמות היו בשושן הבירה אמת ומיהיה על של משה אלו אלבע, שאי אמות ב' מקלות עשוין למדוד בהן האמות, שושן הבירה מקום הוא על מומת שער מזרחי של הר הבית ושושן הבירה מלויכת בו (שוכה ה:). אמת בנין. כגון אמות הקרניים והיציעות אמת כלים. כגון אמות הלחן והמזבחות והשלחן בינונית. באמה בת ו' ציונית לכל אדם ויש גדולה ממנה כדאמר בכילד לוקן (דפמים פו.) שאי אמות היו בשושן הבירה אמת ומיהיה על של משה אלו אלבע ואמת ומיהיה עליה מלו אלבע ממנאלת ומיהיה על של משה אלבע (עירובין ד:). באמות אמה אמה וטופח. באמות קטנות בת חמשה שם שש באמה בת ו' ציונית אמה וטופח מאלו (שם ד.).

רבינו גרשום

ריש לקיש מר' יוחנן האי חיפן בשיש בצפרי עומד במסמס בטל הענ' אע אפילו בצפרי שאינו עומד נמי בטל: בשחיפה הצפרי לבזבזי השלחן בטל הענ'. ראי"ל לא שנא צפרי כו' והכא נמי האי שלחן דמקדש אע"ג דצפרי אינו קבוע ליבטל עצו ולטמא משום צפרי: בכלי עץ ששמו אכטולגוס שאין דמיו יקרין כ"כ אבל כלי מסומס עץ יקר הרבה חשיב ולא בטיל אף עצי ששים נמי לא בטלי: מאי איכא למימר. ג) ונימא ותיפוק לי משום צפרי שאני שלחן אע"ג דמצופה רחמנא קרייה עץ ולא בטיל עצו דכתיב

המזבח עץ וכו': שלחנו מכפר. להכנסת אורחין: מפוצלין מראשיהן. בראש כל לחם ולחם כדי שיהו סומכין בהן את הלחם והקנים מונחין ראשיהן על גבי אותן הפצולין: וכ"ח קנים היו. לב' הסדרים: ומפרש בגמרא מ"ש ד"ד [לסדר זה]. ארבע חלות צריכין שלשה קנים והעליונה ב' בלבד כו'. וכל קנה היה כחצי קנה מבוקע וחלול כדי שלא יהא לו כובד מפני שהוא של זהב. ונותן לארכו של שלחן על גבי הרצפה מפני שכל הכלים שהיו במקדש על גבי הארץ ארכן לארכו של בית: ג) נותנין לחם הפנים בכניסתו. בשעה שהוציאום מן התנור עד שיקטירו המוספין או עד שיביאו הבזיכין כדאמר מוספין בו' בזיכין בו' ואחר כך ד' כהנים נכנסין ב' נוטלין אותו הלחם מן השלחן של שיש מוליכין אותו לפנים וכו': וביציאתו. בשעת סלוקו נוטלין אותו ומניחין אותו על אותו של זהב עד שיקטירו את הבזיכין: ואי ס"ד דאורייתא כיון דנפיק מקראי אמאי אין דוחין את השבת: דקנים טעמא דלא מיעפש לחם בכי הא שיעורא בלילה וחצי יום שלא יהיו שם הקנים לא מיעפש לא את החדש ולא את הישן ואינו דוחה את השבת: ארבעה חלות. משנה קא חשיב מלבד התחתונה: העליונה. (השישית התחתה) [שהששית מונחת עליה] אינה צריכה אלא ב' קנים לפי שאין עליה על החמישית אלא משוי חלה אחת: טהרו. על גבי השלחן עצמו על של זהב ולא מיעפשא: בביצונית. באמה בת ששה משום הכי קא קרי לה ביצונית לפי שיש קטנה ממנה ויתירה ממנה: הקרן והסובב והיסוד. של מזבח החיצון: רבי יהודה אומר אמת הבנין. הקורות: של כלים. רבי יהודה מרבה כל הכלים באמה בת חמשה: אמה וטפח. אמה בת חמשה כלומר אמה שצריך להוסיף לה טפח קודם שתהא כאותה של בת ששה:

ל) לולי ל"ל וקשיא דמיפוק לי כו'. כ) מתיבת נותנין עד תיבת את המכיסן שייך למתני' דלקמן (דף ל"ט ע"ב).

שתי הלחם פרק אחד עשר מנחות

צז:

וגבולה אל שפתה סביב זרת האחד. זרת מלי האמה וכשתמדוד מתמצע הקרן זרת סביב עד הספה לישמתה לרוחי אמה: **ותנן חוט של סיקרא כו'.** משנה היא במסכת מדות (פ"ג מ"ח): **אל** חיק האמה בגובהה. מכאן יש לקיים גירסת הספרים

וחיק האמה ואמה רוחב וגבולה אל שפתה סביב זרת האחד וזה גב המזבח [ו]חיק האמה זה יסוד אמה רוחב [ז] זה סובב וגבולה אל שפתה סביב זרת האחד אלו [ח] קרנות זה גב המזבח [ט] זה מזבח הזהב ר' מאיר סבר [י] זהו באמה בת חמשה הא כל אמות כלים באמה בת שש ורבי יהודה סבר כזה יהו כל אמות [כ] כלים קא סלקא [ל] דעתך מיסוד ועד סובב באמה בת ה' בגובה ומאי חיק האמה ואמה רוחב הכי קא אמר מחיק האמה ועד [מ] רוחב באמה בת חמשה גובה [נ]המזבח כמה הוי עשר אמות [ס]שית בני חמשה חמשה וארבעי בני שיתא שיתא מזבח כמה הוי חמשין וארבעה פלגיה דמזבח כמה הוי עשרים ושבעה מקרנות ועד סובב כמה הוי עשרים וארבעה כמה בציר לפלגיה דמזבח תלתא [ע]ותנן [פ]חוט של סקרא חוגרו באמצע כדי להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים אלא הא [צ] [ק]דתניא גבי עולת העוף [ר]היה עולה בכבש ופנה לסובב ובא לו לקרן דרומית [ש] [מזרחית] ומולק את ראשה ממול ערפה ומבדיל [ת] ומוצה את דמה על קיר המזבח [א]ואם עשאה למטה מרגליו אפילו אמה אחת כשירה הא קא יהיב [ב] עליונה למטה משני טפחים אלא חיק האמה כניסה אמה רוחב כניסה גבולה אל שפתה סביב כניסה [ג] מזבח כמה הוה ליה שיתין פלגיה דמזבח כמה הוי תלתין מקרנות ועד סובב כמה הוי ב"ד כמה בציר לפלגיה דמזבח ששה ותנן אם עשאה למטה מרגליו אפילו אמה אחת כשרה במאי אוקימתא בכניסה ומי מצית מוקמת לה בכניסה [ד]והא תנן [ה] [ו]מזבח היה שלשים ושתים על שלשים ושתים [ז]עלה אמה וכנס אמה זהו יסוד נמצא שלשים על שלשים שלשים ושני [ח] טפחים הוי ותו עלה חמש וכנס אמה זהו סובב נמצא עשרים ושמונה על עשרים ושמונה עשרים ושמונה וארבע טפחים הוי וכי תימא כיון דלא הוי אמה לא חשיב ליה מקום [ט] קרנות אמה מזה ואמה מזה נמצא עשרים ושש על עשרים ושש עשרין ושבע הוו לא דק מקום הילוך רגלי הכהנים אמה מזה ואמה מזה נמצא עשרים וארבע על עשרים וארבע מקום המערכה עשרים וחמשה הואי וכי תימא הכא נמי לא דק והא כתיב [י]והאריאל שתים עשרה אורך בשתים עשרה רוחב רבוע יכול שאינו אלא שתים עשרה על שתים עשרה כשהוא אומר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד שתים עשרה אמה לכל רוח ורוח וכי תימא שית מיניהו מעיקרא באמה בת חמשה מייתי להו אם כן רווחא לה עזרה [כ]דתנן כל העזרה היתה ארוך מאה ושמונים ושבע על רוחב מאה ושלשים וחמש ממזרח למערב מאה שמונים ושבע מקום דריסת רגלי ישראל אחת עשרה אמה ומקום דריסת רגלי הכהנים אחת עשרה אמה המזבח שלשים ושתים בין אולם ולמזבח עשרים ושתים אמה [ל]ההיכל מאה אמה אחת עשרה אמה אחורי בית הכפורת אלא חיק האמה בגובהה אמה רוחב כניסה גבולה אל שפתה סביב [מ] לא

[ס]וכמה [ע]מקום הילוך לכהנים סביב למזבח כשבאין לקטיר ולמתן דמים וכיון דקאמר עלה אמה וכנס אמה וכנס אמה זה הסובב זה מקום הילוך ולאו מקום מערכה הוא. [פ]ומאי דקאמר עלה אמה וכנס אמה הא מקום מערכה הוא. [צ]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד באמצע הוא מודד לד [ק]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [ר]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [ש]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [ת]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [א]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [ב]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [ג]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [ד]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [ה]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [ו]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [ז]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [ח]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [ט]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [י]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [כ]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [ל]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [מ]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [נ]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [ס]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [ע]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [פ]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד לד [צ]ומאי דקאמר אל ארבעת רבעיו מלמד שבא

לא שנא הכי ולא שנא הכי. כלומר כניסתן דקרנות אי בעי למימר נמי באמה בת חמש לא איכפת לן כיון דכניסת יסוד באמה בת שש לא פש ליה בין קרן לקרן אלא כ"ו ואורבעה טפחים שתים מכניסה דסובב ושתים מכניסה דקרנות וכיון דלא הוי אמה לא משיב לה: **חמשין וחמניא.** דכולן אמותיו היו בנות ו' חוץ משתי אמותיו (ו) מן הרלפה ועד היסוד ואמה גובה של קרן: **דיקא נמי.** דמיקי האמה גובהה ואמה רוחב כניסה מדקרי להאי חיק האמה ולהאי אמה רוחב ושני בדיבוריה: **השולחן ארכו י"ב.** שמעינן ליה לר' מאיר דאמר לעיל [לז.] כל האמות היו בינוניות אלא בינוניות היינו בת ששה: **ומדקרי ליה בינוניות מכלל דאיכא דנפישא מינה.** בתמיה: **שפי אמות.** מקלות היו שם שבהן מודדין האמות והן (ז)[לרכן] אמה: **בשושן הבירה.** מדר אחד היה בנוי על שער המזרחי של עזרה ומצויר כתבנית שושן הבירה: **של משה.** בת ששה: **כדי שיהו האומנין נוטלין בקטנה.** שהיה גוזר מתנה עם האומנין כך וכך אמות בגין תבנו לבדק הבית בכך וכך דמיס באמה של משה ומחזירין לו למדת אמה גדולה שיתירה עליה אצבע כדי שיוסיפו על תבנה משלהם שלא יפחתו ונמצאו נהנים מן ההקדש יותר ממה שעשו ובאין לידי מעילה: **ודחדא לדהבא ולכספא.** כשמתנין (ח) צורפי זהב לעשות טבלא בת חמש או בת עשר באמה של משה עושין אותה למדת האמה היתרה עליה אצבע אי לא אצבע ולא באותה שיתירה עליה אצבע לפי שאומנות יקרה היא ואין טוב להפסידן כל כך: **לורה.** מצוירת: **כדי שידעו.** וילאו מהיכן באו ויתנו הוצאה למלכות (ט) שהוליאם משם: **שהשה אימה מלכות.** פרס עליהם ולא ימרדו בהם: **ואילו לדידיה לא אמר ליה.** ומדלא אלי והשתמיט לי ואע"ג דמסקנא הכי הוה ויקם פרעה לילה [שמות יב]: **וירץ לפני אמאב.** אליהו (י) ז[לפני אחאב] כדודו שהיה רוכב על סוסו משום כבודו שאין דרך מלכים ללכת יחידי: **ועלהו לתרופה.** גבי מעיין שעתיד לצאת מבית קדשי הקדשים קאי. ועל (ג) שפת הנהל יעלה מזה ומזה כל [עץ] (עלה) מאכל והיה פריו למאכל ועלהו לתרופה. ואילו דאיירי בבלוגתא דרב חסדא ורב יצחק נקט לה הכא וקדרים עוטריקון לתרופה: **להסיר פה שלמעלה.** פה אלמים שכל אלם האוכל ממנו נרפא: **פה שלמטה.** פה רחם של עקרות: מזקיה ובר קפרא ח] מפרשא מילתייהו טפי והיא היא: **ואילו גאמר שתים מערכות שש המערכה ולא גאמר שתים עשרה:** היאי אומר שלש שש. דשתים מערכות הרי תרין שש המערכה הוי מערכה שלישית. ובספרים דכתב בהו שלש של שלש הכי משמע אילו לא גאמר שתים עשרה אלא שתים מערכות שש הוי משמע (י)שתים מערכות של [יא] שלש ואם תרצה להוסיף שלישית סגי בג' חלות: **לכך גאמר שתים עשרה.** דמשמע ומו לא: **ואילו גאמר שתים עשרה ולא גאמר שתים ושש.** אלא ונתת אותם מערכות המערכת על השולחן היאי אומר שלש של ד' ד': **והא בעינן ונתת טל.** המערכת לבונה וכי יהיב לה על השביעית איכא תלילה: פרוכת מחילה הוא וקרי ליה על: (יב)**כל הכלים.** כגון שלחנות אורכן (י)לאורכן של בית ממזרח למערב: **כך היה מונח.** מע"ל (יג)מדכך היו בדיו מונחים ממזרח למערב כדאמר בהן מנפון לדרום ורוחבו ממזרח למערב דבדיס בפותיא דארון קיימי כדאמרינן לקמן [ע"כ]: **ובדיו מגלן.** דממזרח למערב: [יא] **בפרוכת.** פרוכת היתה פרוסה בפתח בית קדשי קדשים לגיעות בעלמא ולא משום מחילה דהא אמה טרקסין הוא אמה בתקדש ראשון. (יב)וכ"ת לוקמה במקדש ב' דהוי פרוכת [יב] דבמקדש שני לא הוה ארון ובדיס דאשכיחו גזו במס' יומא (נב:) ועוד דקרא במקדש ראשון כתיב: (יג)**דוחקין וכולעין בפרוכת.** לפי שהיה ארון כנגד הפתח כדאמרי' בגמרא (דף י:) ארון שעשה משה כשמונה בדביר היה לו עשר אמות ריוח ממנו לכותל לכל לד והדביר היה עשרים על עשרים ומקום ארון אינו ממעטו בדביר דבנס היה עומד אלמא באמצע הדביר קאי והפתח נמי היה באמצע בכותל מזרחי והיו הבדיס בולטין בפרוכת שבפתח: כמין

לא יבואו לידי מעילה. אלא דוקא להקדש שזה מנה שחיללו על שזה פרוטה ממולג אלא שלא היו רוצים ליהנות משל הקדש: **חדא לכספא ודהבא.** אותה של קרן מזרחית לפוגית וסימנך (לעיל לז) מלפון זהב יאתה: **אחת של ארבע ואחת של שמונה.** חדא נקט והוא הדין בענין אחר: **רואין** אותו באילו אינו. תימה הא אין שולחן מקדש יותר מי"ב טפחים ואמאי בזיכין למעלה מי"ב וי"ל כגון דמסקא ליה לשביעי אמות היו בשושן הבירה אחת על קרן מזרחית ועד שהוא בתוך הששי ומיירי שעשאו באותו ענין שיכול לשקע בתוכו: דוחקין

אצבע שעל קרן מזרחית דרומית היתה יתירה עליה חצי אצבע נמצאת יתירה על של משה אצבע ולמה אמרו אחת גדולה ואחת קטנה (א)כדי שיהו האומנין נוטלין בקטנה ומחזירין בגדולה כדי שלא יבואו לידי מעילה ותרתי למה לי חדא לכספא ודהבא וחדא לבנייגא תנן התם (ב)שער המזרח עליו שושן הבירה צורה מאי טעמא רב חסדא ורב יצחק בר אבדימי חד אמר כדי שידעו מהיכן באו וחד אמר כדי שתהא אימת מלכות עליהן (ג)א"ר יגאי לעולם תהא אימת מלכות עליך שנא' [1]וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחוו לי לאמר צא אתה וכל העם אשר ברגליך ואחרי כן אצא ויצא מעם פרעה בחרי אף: שמות יא ח [2]וגם אמר מהכא שנאמר ויד ה' היתה אל אליהו וישנם מתניו וירץ לפני אחאב עד באבה יזרעאלה: [3]ועלהו [7]לתרופה רב חסדא ורב יצחק בר אבדימי חד אמר להתיר פה שלמעלה וחד אמר להתיר פה שלמטה (ד)איתמר חזקיה אמר להתיר פה אלמים בר קפרא אמר להתיר פה עקרות תנו רבנן אילו נאמר [4]ולקחת סלת ואפית אותה שתים עשרה חלות ושמת אותם שתים מערכות ולא נאמר שש הייתי אומר אחת של ארבע ואחת של שמונה לכך נאמר שש ואילו נאמר שתים מערכות שש המערכה ולא נאמר שתים עשרה הייתי אומר שלש של שש שש לכך נאמר שתים עשרה ואילו נאמר שתים עשרה חלות ומערכות ולא נאמר שתים ושש הייתי אומר שלשה של ארבע ארבע (ה) לכך נאמר שתים ושש הא עד שלא יאמרו ג' מקראות הללו לא למדנו הא [5]כיצד נותן שתים מערכות של שש שש ואם נתן אחת של ארבע ואחת של שמונה לא יצא שתים של שבע שבע רבי אומר רואין את העליונה כאילו אינה והא בעינן [5]ונתת על אמר ליה רב חסדא לרב המנונא ואמרי לה רב המנונא לרב חסדא (ו)רבי לטעמיה דאמר על בסמוך דתניא רבי אומר ונתת על המערכת לבונה זכה על [5]בסמוך אתה אומר על בסמוך או אינו אלא על ממש בשהוא אומר [6]וסכות על הארון את הפרוכת הוי אומר על בסמוך: כל הכלים שבמקדש וכו': תנו רבנן [7]כל הכלים שבמקדש ארכן לארכו של בית חוץ מארון שארכו לרחבו של בית וכך היה מונח וכך היה בדיו מונחין מאי קאמר הכי קאמר כך היה מונח (ז) מדבדיו כך היה מונחין ובדיו מגלן (ח)דתניא [7]ויאריכו הבדים יכול לא היו נוגעין בפרוכת תלמוד לומר ויראו אי ויראו יכול יהו מקרעין בפרוכת ויוצאין (ט) תלמוד לומר [7]לא יראו החוצה הא כיצד דוחקין

לו א מיי' פ"ח מהל' מעילה הל"ט:

לז ב ג מיי' פ"ב מהל' תמידין ומוספין הל"י וש"נ מהל' בית הבחירה הל' יד:

לח ד מיי' פ"ג מהלכות בית הבחירה הל"י:

מוסף רש"י

שתי אמות. שני מקלות שאדכן אמה (בבורות לט:). בשושן הבירה. יציע שעשוי על שער מזרח ומקרי שושן הבירה (שם מ:). שתי אמות. קני מדה היו בשושן הבירה והוא בית הכנוי על גופה הפשר כדתנן במסכת מדות (פ"ל מ"ג) שער המזרחי ועליו שושן הבירה צורה מצוירת ומפרכיון בגמרא כדי שידעו מהיכן באו (פסחים פו:). נוטלין בקטנה. כשהיו מתנין עם האומנין לעשות כך וכך אמות מגלאכה לבדק הבית, היו מתנין בכל משה והן עושין אמות הגדולה למדת אחת שעושין בשושן הבירה (בבורות מ:). שלא יבואו לידי מעילה. שלא יהנו מן ההקדש, דלפי היו עושין באותה מדה שמתנין שמא יפחתו, דלפי אפשר לגמלה, הלכך מחזירין בגדולה (שם). ותרתי למה לי. כתב פני עם לאותה של משה שהיא ו' עפמים (שם). לכספא ודהבא. שמלאכת עוזרת היא, מתנין בכל משה ומחזירין לאותה שגדולה היתרה מלי אלבע (שם). לבנייגא. דמוזה נוטלין משל משה ומחזירין באותה שיתירה עליה אלבע (שם). ואילו לדידיה לא קא"ל. אלכך מחזירין בגדולה (שם). ותרתי למה לי. כתב פני עם לאותה של משה שהיא ו' עפמים (שם). לכספא ודהבא. שמלאכת עוזרת היא, מתנין בכל משה ומחזירין לאותה שגדולה היתרה מלי אלבע (שם). ואילו לדידיה לא קא"ל. וירדת אלי והשתמיט לי אלמר וגו' ואע"ג דמסקנא הכי הוה דכתיב (שמות יב) ויקם למשה בלילה הלילה ויאמר קומו וגו' (זבחים קב.). וירץ לפני אחאב. אלחאב כוכב והוא כך לפניו, שהיה אלחאב יתרי בלא אורה (שם). להתיר פה של מעלה. להמיר פה אלמים שיהו מדברים להתיר פה שלמטה. רחם של עקרות דאולות מן הטבלן נפקדות (סנהדרין ק:). איתמר חזקיה. ושיטו הך לגעיל לתרופה (שם). על בסמוך. שיתן הכהנים של לבונה אלל הסדרים בשהוא אומר על הארון את הפרוכת. לגיסא לגמרי על ממש דהא פרוכת מחילה היא להבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים הוי אומר על בסמוך. שהיה אלל הארון, הכי נמי על שני הכבשים על בסמוך (לעיל לב.). וסכות על הארון. על כרחך בלא על ממש, דהאי מחילה אולי פרוכת ולא היה סכך (סוטה לז.).

שיטה מקובצת

ג) מכלל. דאיכא: ד) אין. דתנן: ג) לכך נאמר שתים ושש. גליון תימה לכתוב שתים עשרה חלות שש המערכת ר"ל דהוי אמינא מערכה אחת של שש ושתים של שלש שלש עכ"ל הגליון: ד) מדכך היו בדיו מונחים ובדיו: ה) ויוצאין. לחוץ: ו) כשמתנין. עם צורפי זהב: ז) אליהו. רק: ח) מפרשי: ט) של. שש עשה

ו) כלים פי"ז מ"ט בסוכות מ. פסחים פו., ב) מדות לד. פ"ל מ"ב, ג) זבחים קב., ד) [סנהדרין ק. ע"ש], ה) [שם: אימנא נמי חזקיה], ו) [לעיל קב. סוטה לז.], ז) תוספתא דיומא פ"ב הי"ג [ויומא נד. ע"ש], ח) ל"ק, ט) כס"מ: (מלכים, י) נ"ל שתים למערכות של שלש וז"ל של שתים עשרה וי"ל בין שניהם דסייגו כל אחד של שש והכי' לם ילאה לסוסיף יהיה לף של ג' והדייק יהיה שתים מערכות שש הא הנ' ל"ל שש ודי בהחלי מסס.; ב) שיך למתני' דף לו., י) מדבריו כך היו מונחים. ל"ק, יא) עיין רש"ק, יב) [שיך לע"כ],

תורה אור השלם

1. וְיָרְדוּ כָל עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה אֵלַי וְהִשְׁתַּחֲווּ לִי לֵאמֹר צֵא אַתָּה וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלֶיךָ וְאַחֲרֵי כֵן אֵצֵא וַיֵּצֵא מֵעִם פַּרְעֹה בְּחָרִי אָף׃ שמות יא ח
2. וְיַד יְיָ הָיְתָה אֶל אֵלִיָּהוּ וַיְשַׁנֵּס מָתְנָיו וַיָּרָץ לִפְנֵי אַחְאָב עַד בֹּאֲכָה יִזְרְעֶאלָה׃ מלכים א יח מו
3. וְעָל הַנַּחַל יַעֲלֶה עַל שְׂפָתוֹ מִזֶּה וּמִזֶּה כָּל עֵץ מַאֲכָל לֹא יִבּוֹל עָלֵהוּ וְלֹא יִתֹּם פִּרְיוֹ לְחָדָשָׁיו יְבַכֵּר כִּי מֵימָיו מִן הַמִּקְדָּשׁ הֵמָּה יוֹצְאִים וְהָיָה פִרְיוֹ לְמַאֲכָל וְעָלֵהוּ לִתְרוּפָה׃ יחזקאל מז יב
4. וְלָקַחְתָּ סֹלֶת וְאָפִיתָ אֹתָהּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חַלּוֹת שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים יִהְיֶה הַחַלָּה הָאֶחָת׃ ויקרא כד ה
5. וְנָתַתָּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת לְבֹנָה זַכָּה וְהָיְתָה לַלֶּחֶם לְאַזְכָּרָה אִשֶּׁה לַיְיָ׃ ויקרא כד ז
6. וְשַׂמְתָּ שָׁם אֶת אֲרוֹן הָעֵדוּת וְסַכֹּתָ עַל הָאָרֹן אֶת הַפָּרֹכֶת׃ שמות מ ג
7. וַיַּאֲרִכוּ הַבַּדִּים וַיֵּרָאוּ רָאשֵׁי הַבַּדִּים מִן הַקֹּדֶשׁ עַל פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יֵרָאוּ הַחוּצָה וַיִּהְיוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ מלכים א ח ח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חמשין וכו' משמי אמותיו דהיינו מן הרלפה: (ב) ד"ה ויכן וכו' אליהו רץ לפני: (ג) ד"ה ועלהו לתרופה וכו' ועל המזל יעלה על שפתו מזה: (ד) ד"ה בפרוכת וכו' ליכא למימר הכי דבמקדש:

רבינו גרשום

לא שנא הכי ולא שנא הכי לא שנא בגובהה ולא שנא בכניסה הויא בת ה' ונשתיירו בהכניסה ב' טפחים טפח מיכן וטפח מיכן וכיון דהני ד' דיסוד ודקרנות לא הויא אמתא לא קא חשיב ליה (ולא) במתני' דהמזבח היה וכו' (ולא קרא הארון וגו'): כמה הוי גבוה המזבח חמשין ותמניא דאמה התחתונה בגובהה ואמה דקרנות נמי בגובהה באמה בת ה' דאמר: מקרנות ועד סובב. כ"ג טפחים דאמה דקרנות גבוהה ה'. ומסובב ועד החוט שיתא דהוו אמתא היינו דתנן אם עשאה לעולת העוף למטה מכ"ג אפי' אמה אחת כשירה: דיקא נמי כדאמרן (דאמר) דאמה

רוחב כניסה (ולא) וחיק האמה (אלא) בגובהה קאמר כדאמרן: אף אנן נמי תנינא דר' מאיר דאמר כל האמות היו בינונית חוץ מדמזבח דתנן ר' מאיר אמר השלחן ארכו: מדקאמר בינונית מכלל דאיכא נפישא מינה. ב' מדות של אמות. ב' קנים: היו בשושן הבירה. זה שער מזרחי שעליו שושן הבירה מצויירת: אחת היתה זקופה באותה לשכה על קרן מזרחית צפונית ואחת על קרן וכו': (ג) בשמתנין עמהן לעשות המלאכה מתנין כך וכך אמות במדה קטנה של ר' והן מחזירין מלאכתן במדה גדולה: ותרתי: יתירות עליה למה לי: חדא. יתירה הקטנה למלאכת כסף וזהב. ויתירה הגדולה של אצבע לבניינא של חומות: כדי שידעו מהיכן באו. שיכירו בניסין שעשה לכן הקב"ה שמשם עלו כשנתן להן כורש רשות לעלות ולבנות הבית: שתהא אימת מלכות. שיזכרו שהן משועבדין: חזקיה ובר קפרא מפרשי דרב חסדא ורב יצחק: אילו נאמר שתים מערכות שש המערכת ולא נאמר שתים עשרה הייתי אומר שלש מערכות של שש שש. שתים מערכות שש המערכת זו מערכה שלישית (ד) שלשה לכך נאמר היינו שלש מקראות: והא בעינן על המערכת ממש שלא יהא דבר חוצץ בין הבדיכין ללחם גמור: על בסמוך ע"ג השלחן עצמו באותן שתי טפחי' ואויר שבין הסדרים: מדכך היו בדיו מונחים לארוכו של בית מזרח ומערב ש"מ דארון לרוחבו של בית היה ארוכו: ולא היו נוגעין בפרוכת.

ו) גרסא דל"ל כדי שיהו האומנין נוטלין בקטנה כשמתנין עמהם וכו'. ז) של ששה לכן נאמר שתים עשרה ולפיכך צריך שלשה כל"ל: